

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la proiectul de Lege privind protecția avertizorilor în interes public

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Lege privind protecția avertizorilor în interes public*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 3.02.2022, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.25/04.03.2021, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- proiectul de Lege este inefficient și incoerent, întrucât, în mod intenționat, nu s-a instituit și o JURISDICȚIE SPECIALIZATĂ ȘI UNITARĂ în materia soluționării tuturor conflictelor care au ca obiect materia măsurilor de protecție, de sprijin și reparații în favoarea avertizorilor în interes public. Prin urmare, legea va rămâne nefuncțională efectiv și, în realitate, va descuraja și mai tare avertizorii, deoarece aceștia vor constata că nu beneficiază de o jurisdicție unitară, profesionistă, de prestigiu, cu experiență, în care să poată avea încredere - este posibil ca această descurajare să fie chiar dorită de unele cercuri de influență și lobby legislativ, pentru a arunca în derizoriu Legea. Jurisdicția specializată și

unitară în materia soluționării conflictelor, care au ca obiect materia măsurilor de protecție, de sprijin și reparatorii în favoarea avertizorilor în interes public, trebuie să fie JURISDICȚIA SPECIALIZATĂ A MUNCII, deoarece:

- această jurisdicție dispune de cei mai performanți, mai pregătiți și mai experimentați membri ai completurilor de judecată, în probleme de abuzuri, represalii, cercetări disciplinare etc.;
- avertizorii în interes public și facilitatorii sunt toți persoane încadrate în muncă, iar măsurile vizează esențialmente raporturile de muncă ale acestora, iar aspectele accesorii trebuie să rămână în sfera aceleași jurisdicții specializate;
- jurisdicția specializată a muncii este dreptul comun în materie, garantează accesibilitatea și celeritatea, și se bucură de o încredere sporită a justițiabililor

Lipsa unei jurisdicții specializate și unitare, pentru toate conflictele judiciare născute în baza acestei legi, ca urmare a prejudicierii avertizorilor, duce la soluționarea acestor cauze de instanțe fără experiență și pregătire profesională în materie, cu o calitate redusă a soluțiilor, fără asigurarea celerității, cu pronunțarea de soluții contradictorii, imposibilitatea edificării unei practici unitare etc., ceea ce este inadmisibil într-un stat de drept și social (art. 1 alin. (3) din Constituție);

- proiectul ede act normativ este profund anticonstituțional și contraproductiv, deoarece nu consacră nici măcar dreptul de contestare de către avertizor a modalității de soluționare a raportării interne pe care a făcut-o. Deci, avertizorul este victimizat, prejudiciat, descurajat, intimidat, lăsat fără mecanisme efective și puternice, funcționale, de protecție. Prin urmare, acest proiect încearcă să inducă soluții legislative fictive, pur decorative, fără conținut eficient, fără efectivitate practică, deci a unor „forme fără fond”;
- este discutabilă competența Agenției Naționale de Integritate de a gestiona raportările ca autoritate autonomă și independentă, precum și necesitatea de a modifica Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, cu modificările și completările ulterioare, pentru extinderea competențelor acesteia, mai ales în cazul în care avertizarea se referă la personalul contractual, și nu la personalul care exercită o funcție de demnitate publică;
- Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii stabilește un standard minim de protecție la nivelul statelor membre UE, permițând statelor ca, în cazul în care, legislația națională în vigoare prevede un standard mai ridicat de protecție, să îl păstreze pe acesta. Formulările propuse în proiectul de lege coboară standardul de protecție, fără a exista o nevoie socială în sensul diluării normei. De exemplu, art. 2 alin. (3) din proiectul de lege prevede că nu intră în sfera de aplicare a legii conflictele interpersonale între avertizor și un alt lucrător. În realitate, în avertizările de integritate se

amestecă elemente care țin de organizarea instituțională și de relațiile cu diferiți colegi. Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, cu modificările și completările ulterioare, nu face niciun fel de diferențiere în această privință, stabilind astfel un standard mai înalt de protecție decât Directiva;

- este de subliniat și faptul că, dată fiind extinderea aplicării legii la spațiul privat, era necesară și consultarea cu reprezentanții mediului privat, pentru a identifica mecanismele optime de aplicare a legii și pentru a ajunge la formulări clare;

- proiectul de lege nu stabilește pentru mediul de afaceri privat ce se înțelege prin *„abateri disciplinare (...) care contravin obiectului sau scopului acestora, inclusiv nerespectarea normelor deontologice și profesionale”*. Având în vedere că întreprinderile mijlocii vor fi obligate să aplice legea, formularea generală, fără o particularizare, poate avea ca rezultat sesizări care nu au legătură cu interesul public, constituind o problemă internă a organizației din mediul privat. O soluție în acest sens ar fi preluarea în proiect a domeniilor menționate în Directivă care intră sub incidența legii și pentru care se acordă protecție avertizorului;

- sunt necesare campanii de informare a persoanelor juridice private în legătură cu aplicarea legii, în special pentru întreprinderile mijlocii, privind procedurile pe care acestea trebuie să le respecte - chiar oferirea de ghiduri de îndrumare pentru implementare - pentru evitarea situației în care, la data aplicării legii, întreprinzătorii să fie sancționați, valoarea amenzilor fiind între 1.000 și 25.000 de lei;

- având în vedere că se introduce o nouă obligație de conformare, care implică costuri din partea întreprinzătorilor, se constată din expunerea de motive că nu este realizat testul IMM, acesta fiind obligatoriu conform prevederilor Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 62/2014.

- există numeroase neconcordanțe:

- la art.2 alin (2): *„Prezenta lege se aplică și persoanelor care efectuează raportări, inclusiv anonime, prin intermediul canalelor de raportare interne sau externe, sau divulgă public informații privind încălcări ale legii obținute în timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau în cazul în care raportul de muncă sau raportul de serviciu a încetat.”*

Nu se poate aplica persoanelor care fac raportări anonime.

- la art.7 alin (3): *„În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică sau un alt sistem de mesagerie vocală, persoana desemnată are obligația de a documenta raportarea în unul dintre următoarele moduri:*

a)...

b) printr-o transcriere completă și exactă a conversației."

Nu există nicio garanție că transcrierea este completă și exactă.

- la art.7 alin (4): *„În cazul în care pentru raportare se utilizează o linie telefonică sau un alt sistem de mesagerie vocală în care conversațiile nu pot fi înregistrate, persoana desemnată are obligația de a întocmi un proces-verbal de transcriere completă și exactă a conversației. Persoanele desemnate oferă avertizorului în interes public posibilitatea de a verifica, de a rectifica și de a-și exprima acordul cu privire la procesul-verbal al conversației, prin semnarea acestuia."*

Raportarea telefonică este inutilă atâta timp cât avertizorul trebuie să semneze procesul verbal prin care confirmă că cele spuse telefonic corespund realității.

- la art. 10 alin (1): *„Procedurile de raportare internă și de efectuare de acțiuni subsecvente trebuie să cuprindă următoarele elemente:*

a)...b)

- c) desemnarea unei persoane, a unui compartiment sau a unui terț, cu atribuții în ceea ce privește primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor, care să acționeze cu imparțialitate și care să fie independent în exercitarea acestor atribuții;"*

Este imposibil de vorbit de independența persoanei desemnate, atâta timp cât aceasta are un contract de muncă cu persoana juridică, respectiv se află în raport de subordonare.

- la art. 23 alin (6): *„Dacă instanța constată că împotriva aceluiași avertizor în interes public au fost dispuse, de cel puțin două ori, represalii în considerarea aceleiași raportări sau divulgări publice, aceasta poate dispune, după caz, oricare dintre măsurile prevăzute la alin. (4), precum și aplicarea unei amenzi civile în cuantum de până la 30.000 lei."*

Nu este clar cui se aplica amenda, respectiv persoanei juridice sau conducătorului acesteia, respectiv persoanei juridice sau conducătorului acesteia. În plus, această instituție a avertizorului în interes public va complica și mai mult litigiile de muncă, mulți angajați putând să creeze o raportare pe care, ulterior, să o invoce atunci când sunt cercetați disciplinar, cu atât mai mult cu cât sunt permise și raportări anonime care ulterior pot fi asumate sau nu de către o persoană.

Președinte,
Bogdan SIMION